



Osoitatko osaamisesi?
Näkökulmia ammattiosaamisen näyttöjen kehittämiseen

Soile Savela

Kehittämishankeraportti
05/2008



**JYVÄSKYLÄN
AMMATTIKORKEAKOULU**
Ammatillinen opettajakorkeakoulu

Tekijä(t) SAVELA Soile	Julkaisun laji Kehittämishankeraportti	
	Sivumäärä 36	Julkaisun kieli Suomi
	Luottamuksellisuus <input type="checkbox"/> Salainen _____ saakka	
Työn nimi Osoitatko osaamisesi? Näkökulmia ammattiosaamisen näyttöjen kehittämiseen		
Koulutusohjelma JAMK/Ammatillinen opettajakorkeakoulu		
Työn ohjaaja(t) KARPPINEN Juhani		
Toimeksiantaja(t)		
Tiivistelmä <p>Kehittämishankkeeni aiheena oli tarkastella ammattiosaamisen näyttöjä Kainuun ammattiopiston kulttuurialalla, ympäristön suunnittelun ja rakentamisen koulutusohjelmassa. Tarkoituksena oli löytää käyttökelpoisia toimintamalleja ammattiosaamisen näyttötyöskentelyyn oppilaitoksessa ja työelämässä. Kehittämishankkeessani tarkastelin mitä näyttötyöskentely oli opiskelijan, työelämän edustajan ja ammattiopettajan näkökulmista. Kehittämishankkeeni aikana ohjasin, suunnittelin ja toteutin lavaste- ja messurakentaja artesaani opiskelijoiden ensimmäisen ja toisen opiskeluvuoden näyttötyöskentelyn. Näyttöjen pohjalta peilasini ja kehitin tulevia kolmannen vuoden näyttöjen käytänteitä.</p> <p>Keräsin palautetta näytöistä keskustelemalla työelämän edustajien kanssa. Palaute oli yleensä kannustavaa ja työskentelyä kehittävä. Kehittämishankkeeni työskentelyn aikana saadut tulokset vahvistivat toimivia käytänteitämme, joiden avulla oppilaitos ja työelämäyhteistyö sujuu.</p>		
Avainsanat (asiasanat) http://vesa.lib.helsinki.fi/ysa/ ammattiosaamisen näyttö, ympäristön suunnittelun ja rakentamisen koulutusohjelma, lavaste- ja messurakentaja,		
Muut tiedot		

Author(s) SAVELA Soile	Type of Publication Development project report	
	Pages 36	Language finish
	Confidential <input type="checkbox"/> Until _____	
Title Can you prove your skills? View points to develop professional's competences.		
Degree Programme JAMK/ Vocational teacher education		
Tutor(s) KARPPINEN Juhani		
Assigned by		
Abstract The meaning of this developing project was consider to professional competences introduction environmental design and building educational program of culture sector in Kainuun vocational school. My function was find usable functional model to professional competences for evidence working in Kainuun vocational school and in student's job places. In my developing project I considered what professional skills were from students, teachers and working life's perspectives. During my developing project I was conduct, plan and carry professional skills out artisan students of set-building and exhibitions first and second year's professional competences working. I collected feedbacks to converses with persons of work places. Generally a feedback was supported and developed working. During developing project working get results improved our working methods witch helped that school and working life's co-operation works together well.		
Keywords vocational school, professional competence, environmental design and building		
Miscellaneous		

1 JOHDANTO	1
2 NÄYTTÖTUTKINTO – AMMATTIOSAAMISEN NÄYTTÖ	3
3 KEHITTÄMISHANKKEENI TAUSTAA	3
3.1 Näkevät silmät, tekevät kädet	6
3.2 Korkea ammattitaito	7
3.3 Yhteistoiminnallisuus	10
3.2 IKATA:n projekti	11
4 ENSIMMÄISEN VUODEN NÄYTTÖ	12
4.1 Yleistä näytöstä	12
4.2 Perehdyttäminen	15
4.3 Tehtävänanto	15
4.4 Näyttötyöt	16
4.5 Näyttöjen arviointi	18
5 TOISEN VUODEN NÄYTÖT	19
5.1 Top-jakso	19
5.2 Näyttöjen keskeinen sisältö toisena vuonna	20
5.3 Toisen vuoden näyttötyöt	21
5.4 Toisen vuoden näyttöjen arviointi	22
6 TYÖELÄMÄN PALAUTE	23
7 KOHTI KOLMATTAA OPISKELU VUOTTA	24
8 POHDINTA	26
LÄHTEET	29
LIITTEET	
Liite 1. Ammattiosaamisen näyttöjen toteuttamis- ja arviointisuunnitelma	31
Liite 2. Tehtävänanto	34
KUVALUETTELO	36
KUVIOT	
Kuvio 1 Ammattiosaamisen näytöt KAO:ssa	5
Kuvio 2 Kokemuksellisen oppimisen malli	11

1 JOHDANTO

” Ammattiosaamisen näytöt ovat koulutuksen järjestäjän ja työelämän yhdessä suunnittelema, toteuttama ja arvioima työtilanne tai työprosessi. Näytöissä opiskelija osoittaa opetussuunnitelman perusteiden ammatillisten opintojen tavoitteissa (90ov) määritellyn keskeisen osaamisen. Ne toteutetaan mahdollisimman aidoissa työtilanteissa työpaikalla, oppilaitoksessa tai muussa koulutuksen järjestäjän osoittamassa paikassa. Näytöt suoritetaan opintokokonaisuuksittain, useampi opintokokonaisuus yhdessä tai opintokokonaisuuden osanäyttönä. Ne sijoittuvat koko koulutuksen ajalle ja ovat osa opiskelijan arviointia. ” (Opetushallitus 2006b)

Kehittämishankkeeni käsittelee ammattiosaamisen näyttöjen käyttöönottoa Kainuun ammattiopiston kulttuurialalla, ympäristön suunnittelun ja rakentamisen koulutusohjelmassa. Kehittämishankkeessani keskityn ammattiosaamisen näyttöprosessin konkreettiseen työhön. Mitä se on opiskelijan, opettajan ja työelämän näkökulmasta. Näytöt ovat opetuksessamme käytännön tasolla uusi asia ja niihin olisi löydettävä käyttökelpoisia toimintamalleja arjen työskentelyyn. Opettajana tavoitteenani on ohjata oppimista siten, että se olisi yhtäältä oppijoita innostava ja toisaalta niin, että valmistava koulutus ja näytöt integroituisivat saumattomasti toisiinsa.

Kehittämishankkeessani ovat mukana lavaste- ja messurakentamisen opiskelijat ja heidän ammattiopettajansa. Kehittämishankkeeni koskee pitkällä tähtäimellä myös näyttöihin osallistuvien opiskelijoiden ja opettajien lisäksi työelämää opiskelijoiden työssäoppimis- ja ammattiosaamisen näyttöpaikkojen osalta.

Tutkin ammattiosaamisen näyttöprosessin toimivuutta ensimmäisen ja toisen opiskeluvuoden näyttöjen pohjalta, peilaten ja kehittäen niitä tuleviin kolmannen opiskeluvuoden näyttöihin. Käsittelyssäni tässä kehittämishankkeessani on löytää käytännön sujuvuutta toimintatapoihin ammattiosaamisen näyttöjen pa-

rissa. Hankeraportissani kerron ammattiosaamisen näytöistä alallamme yleisesti. Käyn läpi myös 1. ja 2. vuoden näyttöjen toimintatavan ja niiden kokemusten pohjalta pyrin kehittämään toimivia käytänteitä tuleville vuosikursseille.

Kehittämishankkeeni aikana ohjaan, suunnittelen ja toteutan lavaste- ja messurakentaja artesaanien ammattiosaamisen ensimmäisen ja toisen vuoden näytöt. Ensimmäisen vuoden näytöissä toimin työssäni yhdessä kollegani kanssa suunnittelemassa ja ohjaamassa näyttötyöskentelyä. Työhömmme kuuluu opiskelijoiden ohjaus näyttöä ennen, näytön seuraaminen ja arviointi. Toisen vuoden näytöissä yhteistyökumppaninani ovat eri työelämän edustajat. Niin oppilaitoksessa kuin työelämässä suoritettavat ammattiosaamisen näytöt suunnitellaan aina yhdessä opiskelijan kanssa niin, että top-ohjaaja ja opettaja hyväksyvät opiskelijan suunnitelmat.

Olen työstänyt hankettani jo yli vuoden. Lavaste- ja messurakentajilla ensimmäiset näytöt olivat vuosi sitten ja tänä talvena heillä oli toisen opiskeluvuoden näytöt. Lähi tulevaisuudessa ovat vuorossa "uusien ykkösten" ensimmäiset näytöt eli niissä voin soveltaa käytäntöön hankkeeni aikana saamiani tuloksia.

- o Vertailen minkälaiset kokemukset opettajille ja opiskelijoille jäi 1. vuoden ja toisen vuoden näytöistä?
- o Minkälainen palaute oli toisen vuoden työssäoppimisjaksolta toisen näytön yhteydessä?
- o Työelämän viesti oppilaitokselle?
- o Ja mitä tästä kaikesta opimme? Osoitimme ko osaamistamme?
- o Mikä oli opettajan rooli ja merkitys?
- o Mitkä ovat työn haasteet ja työelämän ammattilaisten kysyntä tänä päivänä ja kuinka niihin voimme koulutuksessa vastata?

2 NÄYTTÖTUTKINTO – AMMATTIOSAAMISEN NÄYTTÖ

On hyvä tietää mitä eroja on opetussuunnitelman perusteiden mukaisessa näyttöllä ja näyttötutkinnolla. Kumpainkin perustutkinnon suoritustapa antaa valmiudet samanlaisiin työtehtäviin työelämässä. Aikuiskoulutuksessa näyttö eli tutkintotilaisuus on ammattipätevyyden osa, joka voidaan erottaa luonnollisesta työprosessista itsenäiseksi ja arvioitavaksi kokonaisuudeksi. Aikuisten näytöt järjestetään ja suoritetaan joustavasti tutkinnon osa kerrallaan. Aikuiset, joilla on riittävä ammattitaito, voivat osallistua näyttöihin myös ilman edeltävää kouluopetusta. Aikuisten näyttötutkinnoissa opiskelija näyttää ammattitaitovaatimuksia = NÄYTTÖTUTKINNOT (=aikuistutkinto, työelämän tutkinto) otettiin käyttöön vuonna 1994.

Nuorten koulutuksessa näyttö on työelämän kanssa yhteistyössä suunniteltu ja mahdollisuuksien mukaan myös yhdessä järjestetty tilanne, jossa opiskelija osoittaa, miten hyvin hän on saavuttanut ammatillisten opintojen tavoitteet ja työelämän edellyttämän ammattitaidon = AMMATTIOSAAMISEN NÄYTTÖ. Otettiin käyttöön vuonna 2006. (Opetushallitus, 2006a)

3 KEHITTÄMISHANKKEENI TAUSTAA

Ammatillisten perustutkintojen opetussuunnitelman perusteisessa koulutuksessa ammattiosaamisen näytöt tulivat opetussuunnitelmiin 1.1.2006 alkaen (Laki 601/2005, asetus 603/2005). Käytännössä ammattiosaamisen näyttöjä säätelevä laki koskee syksyllä 2006 aloittaneiden perustutkintoa suorittavien nuorten opintoja. Oppilaitoksessamme on huolehdittu opettajien valmentamisesta näyttöihin järjestämällä näyttökoulutusta kaikille (JAMK/ammattiosaamisen näyttökoulutus).

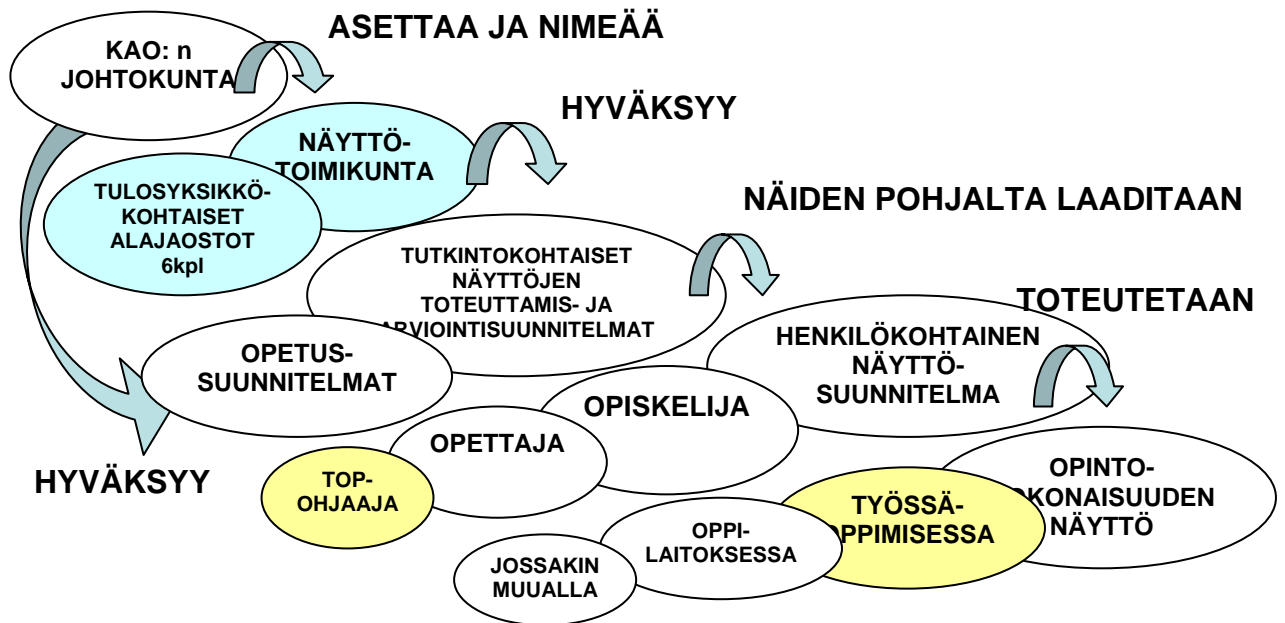
Nuorisoasteen opetussuunnitelmat on päivitetty näyttöjen edellyttämällä tavalla ja koulutuksen järjestäjä on asettanut toimielimen / näyttötoimikunnan näyttöjen hallinnointia varten. Tämä toimielin hyväksyy koulutuksen järjestäjän ope-

tussuunnitelmaan näyttöjä koskevan osan, päättää näyttöjen arvioitsijoista ja valvoo näyttötoimintaa. Toimielin käsittelee tarpeen tullen opiskelijoiden opinto- ja näyttösuorituksen arviointia koskevat oikaisuvaatimukset. Ammattiosaamisen näyttö on koulutuksen järjestäjän ja työelämän yhteistyössä suunnittelema, toteuttama ja arvioima työtilanne tai työprosessi. (Kuvio 1)

Ammattiosaamisen näytöt ajoittuvat opiskelijan koko ammatillisen koulutuksen ajalle ja niitä annetaan kaikista ammatillisista opintokokonaisuuksista. Ne toteutetaan pääsääntöisesti työssäoppimisen yhteydessä työpaikoilla. Näytöissä opiskelija osoittaa käytännön työtehtävissä ja mahdollisimman aidoissa työtilanteissa, miten hyvin hän on saavuttanut ammatillisten opintojen tavoitteissa määritellyn työelämän edellyttämän keskeisen ammattitaidon. Näytöt voidaan toteuttaa myös oppilaitoksessa, esim. opintojen alussa tai työturvallisuussyistä. Ammatilliseen perustutkintoon sisältyy yhteensä 4-7 näyttöä.

Näytöissä opiskelijoiden on tarkoitus näyttää oma ammatillinen vahvuus ja osaaminen. Näytössä opiskelija osoittaa, miten hyvin hän on saavuttanut ammatillisten opintojen tavoitteissa määritellyn työelämän edellyttämän ammattitaidon. Opiskelijan ja työnantajan näkökulmasta näytöt lisäävät koulutuksen työelämälähtöisyyttä ja näin lisäävät koulutuksen tavoitteellisuutta. Ne antavat myös mahdollisuuden näyttää oma, yksilöllinen ammatillinen osaaminen käytännössä.

Opettajan näkökulmasta näytöissä punnitaan opetuksen laatua. Kuinka opiskelijat ovat omaksuneet ja oppineet tiedot ja taidot opettajien ohjauksessa. Toisena voidaan kysyä, että tavoittaako tämä opetuksen laatu työelämän vaatimukset tiedoilta ja taidoilta. Opettajalla voi olla näytöissä myös hyvin korkeat tavoitteet laadullisesti, mutta niitä ei välttämättä saavuteta. Lavaste- ja messuraikentamisen ammattiopettajana tärkeäksi asiaksi opetustyössä koen opetuksen päivittämisen jatkuvalla vuoropuhelulla työelämän kanssa.



Kuvio 1 Ammattiosaamisen näytöt KAO:ssa

Ammatillisten tutkintojen tehtävänä on tuottaa laaja-alaiset ammatilliset perusvalmiudet alan eri tehtäviin sekä erikoistuneempi osaaminen ja työelämän edellyttämä ammattitaito yhdellä tutkinnon osa-alueella. Oppilaitoksemme toimintaa ohjaavat keskeiset arvot, joita ovat ammattitaito, asiakaskeskeisyys, luottavuus ja yhteiskuntavastuu. Nämä seikat huomioidaan oppilaitoksessamme ammattiosaamisen näyttöjen toteutuksessa. Oppilaitoksemme pyrkii myös kasvattamaan opiskelijoista tasapainoisia kansalaisia ja antamaan heille valmiuksia oman elämänsä hallintaan.

KAO:n johtoryhmän vuotuisesti laatimassa strategiassa lähtökohtana on Kai- nuun elinkeinoelämän ja ammatillisen toisen asteen koulutuksen rinnakkainen käsittely, jolla varmistetaan koulutuksen ja työelämän kohtaaminen ja työelä- mälähtöisyys. (KAO, 2007: OPS). Työelämän edustajat pääsevät vaikuttamaan suoraan mahdollisten, tulevien työntekijöidensä koulutukseen, suunnittelemalla ammattiosaamisen näyttötyöt yhdessä opiskelijoiden ja opettajien kanssa.

3.1 Näkevät silmät, tekevät kädet

Opetan käsi- ja taideteollisuuden perustutkintoon kuuluvia, lavaste- ja messurakentamiseen painottuvaa, ympäristön suunnittelun ja rakentamisen koulutusohjelman artesaaniopiskelijoita. Artesaanien ammattinimikkeestä voi päätellä, että kyseessä on käsillä tekevä ala. Koulutus antaa monipuoliset tiedot ja taidot tilan suunnittelusta ja rakentamisesta, rekvisiitan valmistamiseen. Nykyiset artesaanit ovat entisiä puuseppiä, metalliseppiä, kutojia, ompelijoita, jne. Tutkintonimike uudistus tuli voimaan toisen asteen ison uudistuksen myötä 1980-luvulla. Nimikkeet muuttuivat, mutta ydinsisältö siitä, että kyseessä on käsillensä tekevät alat ja tekijät, ei muuttunut.

Ammatillisen osaamisen määrittelyn peruskäsitteitä ovat ammattitaito, asiantuntijuus, kvalifikaatio, kompetenssi, valmius, taito ja kyky ja keskeinen osaaminen ja se on ehkä ammattiosaamisen näyttöjen suhteen puhuttavin käsite. Sille ei kuitenkaan ole vielä olemassa vakiintunutta määritelmää. Kansallisessa ammattiosaamisen näyttöaineistossa keskeistä osaamista kuvataan sanatarkasti seuraavasti: "Näytön kuvaus kohdassa on määritelty sen opintokokonaisuuden keskeinen osaaminen, joka ammattiosaamisen näytössä osoitetaan. Osaaminen kuvataan työelämän toimintaa vastaavana tekemisenä ja työprosessina." (Soininen 2007,11)

Tietoyhteiskunnassamme käsityön arvostus ja merkitys on tällä hetkellä nousussa. Halutaan käsillä tehtyjä tuotteita ja ihmisen ihmiselle järjestämiä tapahtumia koneilla tuotettujen sijaan. Myös tulevaisuuden yhteiskuntamme ikärakenteen lisänee kysyntää käsityön taitajille. Hyvinvoivien eläkeläistemme suuri määrä haluaa toteuttaa itseään myös käsillään pitkän työrupeaman jälkeen. Väittäisin, että heitä ei välttämättä kiinnosta istua tietokoneen ääressä, kun on siitä työelämästä siirtymisen myötä pois päässyt.

Myös sosiaalisen yhteisön merkitys on kasvanut. Perheet elävät kaukana sukulaisistaan ja lapsistaan ja vanhan ajan suvun ympäröivät verkostot ovat hävinneet. Tänä päivänä se yhteisöllisyys on mahdollista löytää esimerkiksi golfken-

tän viheriöltä tai pajunpunontakurssilta. Yhdessä tekemällä rentoudutaan ja virkistytään samalla kun saa käsillä näkyvää aikaiseksi. Tähän kaikkeen tarvitaan tulevaisuudessa osaavia ja innostavia ohjaajia.

Opettajana, opiskelijana kuin myös työelämässä toimivana on ammattiosaamisen näyttöasian yhteydessä hyvä pohtia ihmis-, tieto- ja oppimiskäsitystään. Linaan eläkkeellä olevan peruskoulunopettaja Kyllikki Mitrosen Taito – lehden haastattelussa vuonna 1995 tekstiä: ”Näkevät silmät, tekevät kädet, ymmärtävä sydän”, jossa tulee mielestäni tiivistetysti ihmis-, tieto- ja oppimiskäsitykset esille.

” Vanhan ajan naisilta meidän tulisi oppia ilo! Ilo vähästä. Kun käsityö, niin kuin mikä tahansa muu työ tehdään ilolla, syntyy myös halu oppia ja lopulta saavutetaan taito. Olisi siis näkevät silmät ja tekevät kädet – niistä tulisi osaavat ja taitavat kädet. Mutta tähän kaikkeen tarvitaan ymmärtävä sydän.”

3.2 Korkea ammattitaito

”Epäjatkuvasta ja yllätyksellisestä muutoksesta on tullut pysyvä olotila, minkä vuoksi ihmiset ovat jatkuvasti uutta oppimista ja uudistuvaa pätevyyttä vaativassa tilanteessa.” (Silvennoinen & al 1998). Näin napakasti toteavat jo melkein kymmenen vuotta sitten Heikki Silvennoinen, Pasi Tulkki ja Petri Honkanen kirjassaan ”Elinikäinen oppiminen ” referoidessaan valtioneuvoston komitean laatimaa elinikäisen oppimisen strategiaa. Nykyinen työelämä on ristiriitaisempaa ja vaatimuksiltaan armottomampaa kuin koskaan aikaisemmin. Suomalaista tietoyhteiskuntaa ollaan rakennettu suurin inhimillisin kustannuksin.

Työelämä enenevässä määrin tarvitsee uusia ammattinsa osaavia taitajia. Lehdistä olemme saaneet tuon tuostakin lukea suurten ikäluokkien eläköitymisestä ja sen myötä jopa työvoimapulasta. Tuoreimpana uutisena silmiini osui kuinka työvoimapulan pelossa hoiva- ja palvelualojen tekijöitä etsitään Kiinasta, Filippiineiltä ja Malesiasta saakka. (HS. 30.3.2008)

Työelämän nopeat muutokset ja niiden ennustamattomuus asettavat haasteita ammattitaidon määrittelylle ja sen muuttumisen ennakoinnille ammatillisessa koulutuksessa. Tulevaisuuden tietämisen ja taitamisen alueita on mahdoton ennustaa tarkasti ja siksi opetussuunnitelmienkin tulee reagoida nopeasti mahdollisiin signaaleihin. Opetussuunnitelmat tarvitsevat perustakseen joitakin sopimuksia niin nykyisestä ja tulevaisuuden ammattitaidosta ja osaamisesta. Ammattitaito on puolestaan niin kokonaisvaltainen ja monimutkainen asia, että sitä on vaikea pilkkoa osa-alueiksi. Ammattitaito voidaan jäsentää esimerkiksi kolmeksi osaamisalueeksi, joista lyhyesti seuraavaksi.

Ensimmäisen osaamisalueen muodostaa yksittäiselle ammatille tyypilliset tiedot ja taidot, jotka erottavat eri ammatit toisistaan. Toinen osaamisalue muodostuu yleisistä työelämävalmiuksista, jotka ovat suunnilleen samanlaisia kaikilla ammattialoilla, mutta niiden merkitys vaihtelee ammatin ja työtehtävän luonteen mukaan. Tälle ajalle tyypillisiä, lähes aina mainittuja yleisiä työelämävalmiuksia ovat mm. oma-aloitteisuus, joustavuus, sitoutuneisuus, yhteistyö- ja vuorovaikutustaidot, kansainvälisyys, teknologiataidot, tuloshakuisuus, paineensietokyky sekä oppimis- ja kehittämistaidot. Lisäksi tähän kuuluu vielä nk. kansalais- ja elämäntaitoja, joita tarvitaan monimutkaistuvassa yhteiskunnassa, koulutus- ja työelämämarkkinoilla. Kolmatta osaamisaluetta voidaan kutsua näkymättömäksi osaamiseksi. Näkymättömyydellä tarkoitetaan sitä, että taitoja ei ole helppo havaita ja kuvailla ja niiden olemassaolosta taitoina ei vallitse yksimielisyyttä. Tähän ryhmään luetaan mm. pehmeitä, persoonallisuuteen, emootioihin ja sosiaaliseen kanssakäymiseen liittyviä ja muita vaikeastikin hahmotettavia taitoja. (Soininen 2007, 15–17) Afrikkalaisessa sanonnassa ”Kun vanha ihminen kuolee, se on kuin kirjasto palaisi” mielestäni kiteytyy näkymättömän osaamisen ydin.

Luovalla alalla työskentely edellyttää tietynlaista heittäytymistä ja hullujen ideoiden työstämistä ja niihin uskomista. Mielikuvittelun merkitys ja myös opiskelu on oleellista. Nuorten on helpompi heittäytyä tämän kaltaiseen innovatiiviseen ”hullutteluun” vakavasti. Opettajalla tulisi olla kyky ruokkia luovaa hulluutta opetuksen punaista lankaa kadottamatta. Tänä päivänä innovatiivisuus ja luo-

vuus ovat kärkitermejä missä tahansa yrityksessä tai yhteisössä ja niiden asioiden opiskelusta on myös koulumaailmassa kysymys, esimerkiksi projektiopinnoissa. Projektien toteutuksessa alkuideat synnytetään yleensä ideariihessä, josta useiden erilaisten toimintavaiheiden kautta päädytään lopputuotokseen.

Korkea ammattitaito saavutettaneen, jos käsitys omasta itsestään ja taidoista on tiedostettu. Positiivinen ja realistinen käsitys itsestä on voimavara oman osaamisen tunnistamisessa ja vaadittavan ammattitaidon hankkimisessa. Ammatillinen minäkuva kehittyy työvuosien karttuessa. Ammatillaiseksi kehittyminen vie 4-5 vuotta. Koulutuksessa luodaan perusta ammatilliselle kehitymiselle. Niinpä ei olekaan samantekevää, miten opetetaan ja millaisia ovat tutkinnon suorittamisen järjestelyt.

Ihmiskäsitys eli ihmiskuva on yksilön tai yhteisön näkemys siitä, millainen ihminen on, mikä on ihmisen olemus ja asema suhteessa toisiin ja ympäristöön. Käsite liittyy läheisesti todellisuuskäsitykseen. Ihmiskuva on käsitys ihmisestä, millainen hänen perusolemuksensa on ja mitkä tekijät määräävät hänen toimintaansa. Jokaisella ihmisellä on jokin käsitys siitä, mitä ihminen ja inhimillinen kehitys pohjimmiltaan ovat. Ihmiskäsitys näkyy arvostuksissa ja arvoissa joiden varassa toimimme. Ihmiskäsityksemme on suurimmaksi osaksi tiedostamaton ja se muodostuu kasvatuksen, koulutuksen ja oman pohdinnan kautta. Siihen vaikuttavat näiden lisäksi kulttuurista ja maailmankatsomus. Koulutuksen ja siellä luotujen ihmissuhteiden, tietojen ja taitojen merkitys ihmiskäsityksemme muotoutumisessa on merkittävä. Niiden pohjalta ammattitaidon kysymykset ja käsitteet muotoutuvat henkilöistä riippuen oman näköisikseen.

Oppimiskäsitykseen liittyen professorit Manuel Castells ja Pekka Himanen Helsingin Sanomien artikkelissaan "Onko Eurooppa sairastunut lässähdystautiin?" käsittelevät raikkaasti opetusmaailmaa koskevia nykyajan kehitys- ja muutospaineita seuraavassa:

"Luova talous edellyttää oppimiskulttuurin uudistusta koko järjestelmässä. Nykyisin luovuuteen ei kannusteta riittävästi: oppimisessa ei ole riittävästi tilaa mielikuvitukselliselle ajattelulle ei-

kä yrittäjyyttä tueta. Tuloksena on liian tylsiä rationaalisia suorittajia, jotka valitsevat työuransa mahdollisimman turvallisesti. Tulevaisuuden koulujen ja yliopistojen tehtävä on auttaa ihmisiä löytämään luova intohimonsa, oma juttunsa elämässä ja yllyttää heitä toteuttamaan se käytännössä – jatkuvan oppimisen halulla ja kyvyllä varustettuina.” (HS 9.10.2005)

3.3 Yhteistoiminnallisuus

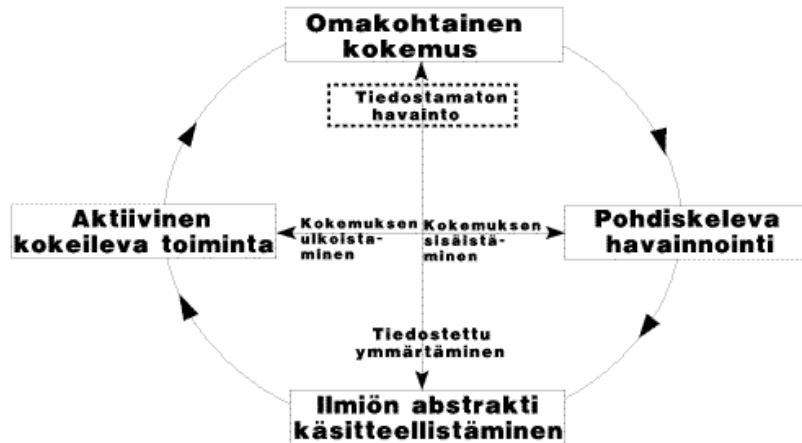
Opettajan roolin näytöissä tulee olla tukeva, kannustava, ohjaava ja valmentava, jotta opiskelijalla on mahdollisuus ”heittäytyä” luottavaisin mielin kulloistakin näyttötehtävää suorittamaan. Näyttöpäivistä voikin muodostua jatkossa eräänlainen ”happeninki”, jossa kaikki näyttävät parasta ammatillista osaamistaan.

Yhteistoiminnallisen oppimisen avulla opiskelijan omakuva vahvistuu ja luottamus omiin kykyihin ja taitoihin vahvistuu. Yhteistoiminnallinen oppiminen ei ole varsinainen opetuksen työtapa tai opetusmenetelmä vaan se on ennemminkin opetuksen didaktinen lähestymistapa, joka korostaa sosiaalista vuorovaikutusta oppimisen ja kasvamisen tärkeänä komponenttina. (Sahlberg & Leppilampi 1994)

Yhteistoiminnallisuuden merkitys näyttötyöskentelyssä korostuu esimerkiksi parinäytöissä. Opiskelijoiden on mahdollista tehdä toisilleen vertaisarviointeja ja testata omia vuorovaikutustaitoja ja muita työelämävalmiuksia käytännössä. Myös reflektointi työskentelyssä muuttuu, kun näyttö tehdään yhdessä.

Humanistisen eli kokemuksellisen oppiminen mallin juuret ovat 1930-luvulla Dewey ”learning by doing”. Oppiminen etenee konkreettisia kokemuksia ja toimintaa reflektoiden kohti ilmiöiden teoreettista ymmärtämistä. Kokemuspe-

räinen oppiminen Kolbin malli; kokemuksellisen oppimisen tiedonluomis prosessi. (<http://openetti.aokk.fi/sisu/>). Kuva 2



Kuvio 2 Kokemuksellisen oppimisen malli

Kainuun ammattiopiston strategiassa on mainittu, että oppilaitos pyrkii kasvattamaan opiskelijoista tasapainoisia kansalaisia ja antamaan heille valmiuksia oman elämänsä hallintaan. Mielestäni yhteistoiminnallisuutta korostamalla oppimisen ohjaamisessa ja ihmiskäsitystä tukemalla on mahdollisuus myös saavuttaa strategian tavoitteet.

3.4 IKATA:n pilotti

Ikaalisten käsi- ja taideteollisuusoppilaitos hallinnoi "Kulttuurinäyttö-projekti" -hanketta, joka on koulutuksillaan ja konsultoinnein pyrkinyt levittämään tietoa lakimuutoksesta ja hyviä näyttökäytänteitä kulttuurialan oppilaitoksissa. Hankkeen taustalla ovat ESR ja Opetushallitus. (Wansén 2007,5)

Myös meidän kulttuurialan opettajilla on ollut mahdollisuus osallistua IKATA:n koulutuspäiviin jo paljon ennen kuin näytöt otettiin käyttöön. Se koettiin yleisesti hyvin tärkeäksi, koska uuden asian haltuunotto vie aina oman aikansa ja vaatii kypsyttelyä, nieleskelyä. Projektin koulutuksissa opittiin jo pelkästään uusia kä-

sitteitä ja koko näyttöprosessin vaikutus opetussuunnitelmia ja työelämäyhteistyötä myöten. Koulutuksen aikana tehtiin näyttöasiakirjojen malleja ja harjoiteltiin niiden sisällöllisiä asioita oman alan termejä ja tavoitteita käyttäen. Koulutus oli enempi kuin tarpeellista uuden asian ja käytännön haltuunotossa työyhteisössä.

4 ENSIMMÄISEN VUODEN NÄYTÖT

4.1 Yleistä ensimmäisestä näytöstä

Konstruktivismiin keskeinen ajatus on, että tieto ei siirry opettajalta oppilaalle, vaan oppija rakentaa ja omaksuu sen uudelleen käyttämällä aiemmin opittuja kokemuksia asiasta. Oppiminen on siis oppijan oman toiminnan tulosta ja sama asia voidaan tulkita yhtä monella eri tavalla kuin on oppijoitakin. Vuorovaikutuksen merkitys oppimisprosessissa on tärkeä ja yhteistoiminnallista opiskelumuotoa voidaan käyttää tehostamaan sitä. Tiedon rakentaminen on kriittistä, tulkinnallista ja sitä sovelletaan prosessin aikana. Konstruktivistisessa oppimisympäristössä painotetaan arvioinnin autenttisuutta, jolloin pyritään siihen, että tietoja ja taitoja arvioidaan luonnollisessa tilanteessa.

(Rauste von Wright 1997)

Ensimmäisessä näytössä opiskelijan tulee näyttää oma ammatillinen osaamisensa minkä hän on saavuttanut siihen astisten opintojen aikana. Hän näyttää kuinka hän on oppinut tietämään asioista ja tekemään asioita yhdessä muun ryhmän kanssa. Tietämään oppiminen merkitsee fokusoidun ja koodatun tiedon opettelua ja hallintaa sekä tieteellisten menetelmien ymmärtämistä. Lavaste- ja messurakentamisen alalla se tarkoittaa esimerkiksi mittakaavan ymmärtämistä tai työmenetelmien hallintaa.

Tekemään oppiminen merkitsee erilaisten taitojen hallintaa. Näissä taidoissa kätevyys ja ruumiin tieto yhdistyvät pätevyudeksi. Kädentaitoja opetellessa tarvitaan työstömenetelmien toistoja, jotta saavutetaan pätevyys. Harjoitus tekee mestarin – sanonta lienee kuvaa parhaiten tekemään oppimista.

Yhdessä elämisen oppiminen merkitsee sosiaalisten taitojen ja koulu- ja työmaailmassa vuorovaikutustaitojen oppimista sekä väkivallan välttämistä ratkaisumallina ihmisyhteisöissä. Olemaan oppiminen merkitsee ihmisen eri osa-alueiden tasapuolista kehittämistä siten, että siinä otetaan huomioon esteettiset, taiteelliset, kulttuuriset ja sosiaaliset tekijät. Oppiminen on muutosta, muuttamista, eroa, siis periaatteessa tietoa ja taitoja. (<http://openetti.aokk.fi/sisu/>)

Oppiminen on kokonaisvaltainen tapahtuma ja se ei rajoitu tietojen oppimiseen, vaan myös tunteita asenteita, valmiuksia, ja taitoja opitaan. Omaksumme myös tapoja, sosiaalisia taitoja ja muuta kulttuurimme sisältöä. Oppiminen mahdollistaa selviytymisen uusissa tuntemattomissa tilanteissa ja ympäristössä. Ammattiosaamisen näyttötapahtumat ovat opiskelijoille ainutkertaisia ja uusia tapahtumia elämässä ja näin ollen ne ovat tärkeitä oppimis- ja kasvuntapahtumia.

Syksyllä 2006 aloittaneet opiskelijat ovat ensimmäisiä, joita näytöt koskevat. Koska ensimmäisen vuoden opintoihin ei kuulu työssäoppimista, annetaan ensimmäiset näytöt oppilaitoksessa. Näytöt tulee painottaa työssäoppimisjaksoille. Koska näyttöasia on uusi asia, niin opiskelijoille kuin opettajille, tuntui järkevältä, että ensimmäiset näytöt annetaan oppilaitoksessa. Lavaste- ja messurakentajien näytöissä korostuu käsillä tekeminen erilaisia materiaaleja käyttäen, työkaluilla ja koneilla työstäen. Ennen näyttöjä opiskelijoiden on tullut saada tarvittava oppi materiaaleista ja niiden työstämisestä.

Pitkin vuotta olin valmentanut opiskelijoita ensimmäisiin näyttöihin kertomallista näytöissä on kysymys kokonaisuudessaan. Näytöt sijoittuivat neljänteen jaksoon keväällä 2007. Yhteensä lähiopetusta oli 2 opintoviikkoa jaettuna kahdelle näyttöjä vastaanottavalle opettajalle. Näyttötoimielin oli hyväksynyt sen kestoksi 3-4 päivää ja laajuudelta näytetään ja osoitetaan 40 ov:n opinnot.

Käytännössä näytettävänä on n. 27 opintoviikkoa, koska kaikki kurssit eivät ole vielä tänä lukuvuonna olleet.

Opintokokonaisuuden näyttösuunnitelma sisältää näytöissä esille tulevan keskeisen osaamisen, näytön kuvauksen, näyttöympäristön kuvauksen ja arvioinnin kohteet ja kriteerit.

Ensimmäinen näyttö koostuu seuraavista opintokokonaisuuksista:

- o Esteettinen, visuaalinen ja kulttuuriosaaminen 7ov/10 ov
- o ammattialan kulttuurin soveltaminen 5 ov
- o dokumentointi 4ov/5 ov, tekninen toteutus ja kädentaidot 9,5ov/20 ov.

(Liite 1)

Esteettisen, visuaalisen ja kulttuuriosaamisen opintokokonaisuus pitää sisällään seuraavat kurssit:

- o kuvallinen ilmaisu (2,5ov)
- o tilan ja materiaalin kuvaaminen (1,5ov)
- o Euroopan yleinen taidehistoria (1ov)
- o Suomen taidehistoria (1ov)
- o käsi- ja taideteollisuuden historia (1ov).

Ammattialan kulttuurin soveltaminen sisältää rakennettu ja kulttuuriympäristö kokonaisuuden (5ov), jonka sisällä ovat sisustuksen, lavastuksen ja ympäristön dokumentoinnin kurssit.

Dokumentointi opintokokonaisuus puolestaan sisältää tiedonhankinta- ja ammattiohjelmat (2ov) ja esitystekniikka ja pienoismallin tekeminen (2ov). Valokuvauksen kurssi kuuluu tähän opintokokonaisuuteen, mutta se on opinnoissa vuorossa vasta myöhemmin keväällä.

Tekninen toteutus ja kädentaidot kokonaisuus sisältää runkorakenteet ja materiaalit (puu+levyt, muut materiaalit) (6,5ov), tekninen piirtäminen (1ov) ja tarpeiston valmistus (2ov) kurssit.

4.2 Perehdyttäminen

Opiskelijoiden perehdyttämisessä näyttöihin hyödynnetään sekä yleistä opiskelijatuntemusta että erityisen tuen tarpeen kartoittamisesta saatua tietoa. Opiskelijan perehdyttäminen työssäoppimiseen ja ammattiosaamisen näyttöihin alkaa heti opintojen alussa, jolloin asioita tarkastellaan melko yleisellä tasolla. Opiskelijalle kuvaillaan työelämän tarpeita ja työelämässä tarvittavia valmiuksia. Opiskelijoita valmennetaan arvioimaan omaa osaamistaan ja omia kehittämistarpeitaan. (Soininen 2007,47)

Aluksi opiskelijat perehdytettiin näyttöasiaan ja kerrattiin opintokokonaisuuksien sisältöjä, joista näyttö annettiin sekä tiedotettiin arvioinnista. Ohjaavat opettajat suunnittelivat näyttötehtävälle raamit/puitteet, jonka sisälle opiskelija ryhtyi suunnittelemaan omaa näyttöänsä.

Neljän päivän näyttö oli jaettu niin, että ensimmäiset 8 tuntia (ensimmäinen päivä) oli oman työn/näytön suunnittelua. Sen jälkeen 16 tuntia (2.-3. päivät) olivat työn / näytön toteutusta ja seuraavat 8 tuntia (eli yksi päivä) oli prosessiportfolion kokoamista. Etukäteen tuli miettiä HOJKS-opiskelijat, työskentelyssä nopeat opiskelijat ja mahdollinen työn kesken jääminen näyttötilanteessa.

Opiskelijoiden henkilökohtaisille arvioinneille varattiin aikaa yhteensä n. kaksi päivää ja arvioinnissa oli mukana opiskelija ja molemmat näytön ohjaavat opettajat.

4.3 Tehtävänanto

Ensimmäisen vuoden näyttötehtävä oli lyhykäisyydessään, että opiskelijan tulee valmistaa tarpeisto esine / tuote, jolla on tarina, sekä portfolio prosessista. (Liite 2) Käytettävissä olevat materiaalit olivat: puu, vaneri, styrox, finnfoam, kapalevy, akryylimaalit, rosco-maalit, sprayt (musta, valkoinen, harmaa) (lakat, matta ja kiiltävä), lateksit (musta, valkoinen), natura-lakka. Käytettävissä olevat työvä-

lineet olivat koneet ja laitteet, joihin opiskelija oli saanut ohjausta ja opetusta (sekä puuntyöstölaitteet että käsityökalut). (Liite 2)

Opiskelijat kävivät yhdessä opettajan kanssa tekemässä näyttösuunnitelmansa koulun nettisivuilla, top-rekisterissä (työssäoppimisen rekisteri). Kaikilla opiskelijoilla oli tietyistä kohdista saman sisältöinen näyttösuunnitelma. Osa suunnitelman kohdista oli henkilökohtaisia, koska työt olivat erilaisia. Olihan kyseessä ensimmäinen näyttö ja me kaikki opiskelimme samalla uutta asiaa ja menetelmiä.

Näyttösuunnitelmaan tulee kirjata seuraavat asiat:

1. Lyhyt kuvaus näytöstä
2. Näytön tavoitteet
3. Kuvaus näyttöön sisältyvistä työtehtävistä
4. Tarvittavat työvälineet, koneet, materiaalit ja laitteet
5. Kuvaus näyttöympäristöstä
6. Muuta huomioitavaa näytön toteutuksessa
(esim. yksilönäyttö, parinäyttö, ryhmänäyttö)
7. Suunnitelma palauteiden keräämisestä ja arvioinnista

Suunnitelman kohta 4 oli jokaisella opiskelijalla erilainen riippuen hänen suunnittelemaansa näyttötyöstään ja siihen tarvittavista työvälineistä, koneista, materiaaleista ja laitteista.

4.4 Näyttötyöt

Näyttöpäiviä ennen ilmassa oli mukavaa jännitystä, näyttämisen meininkiä. Opiskelijat olivat motivoituneita ja odottivat innolla, että pääsevät näyttämään omaa osaamistansa. Patologiset myöhästelijätkin olivat ensimmäisten näyttöpäivien aamuina ajoissa paikalla. Tehtävän opiskelijat ottivat vastaan ilolla. Heidän mielestään oli mukava ryhtyä suunnittelemaan ja toteuttamaan annettua näyttötyötä.

Aikataulullisesti ensimmäinen päivä kului työn suunnitteluun, kuten olimme etukäteen suunnitelleetkin. Muutoinkin aikataulu toimi niin kuin piti tässä oppilaitoksessamme tehtävässä ensimmäisessä näytössä.

Suunnittelu päivän jälkeen seurasi kaksi kokonaista näyttötyön valmistus päivää. Jotkut opiskelijoista kokivat ajan liian lyhyeksi ja se kertoi liian suurista suunnitelmista ja ajanhallinnallisista ongelmista. Toisille aikaa oli juuri tarpeeksi ja työskentelyn eri vaiheille oli riittävästi aikaa. Neljäs ja näytön viimeinen päivä oli varattu prosessiportfolion loppuun työstämiseen ja työn viimeistelyyn. Kaikki opiskelijat palauttivat näyttötyönsä päivän kahden viimeisen tunnin aikana, valmiina. Eli aikaa oli riittävästi, koska mikään töistä ei jäänyt kesken.

Annetun tehtävän puitteissa ensimmäisen vuoden näyttötehtävänä syntyi 8 rekvisiittaesineitä ja 2 pienoismallia. Useat näyttötöistä olivat saaneet lähtökohtansa ja ideansa opiskelijoiden suosikkielokuvista. Työnä toteutettiin jokin elokuvan kohtaus pienoismallina taikka rekvisiittaesine 1:1. Aiheet olivat opiskelijoiden elämää koskettavia sillä kyseessä oli lempileffa useillakin opiskelijoilla.

Opettajan näkökulmasta aiheet olivat hieman kaukaa haettuja vaikka mielikuvittelulle annettiin mahdollisuus. Materiaalien käyttö ja työstö oli taidokasta ja se palvelisi myös työelämän tarpeita monipuolisuudellaan. Teknisiltä ratkaisuiltaan ja taiteellisesti työt olivat yleisesti ottaen taidokkaita.



Kuva 1. Avain 1:1



Kuva 2. Animaatio pienoismalli 1:20

4.5 Näyttöjen arvioinnit

Arvioinnin tehtävänä on tukea myönteisen minäkuvan kehittymistä ja kasvua ammatti-ihmisenä, kannustaa opiskelijaa omien tavoitteiden saavuttamisessa, kehittää itsearviointitaitoa ja tuottaa tietoa opiskelijan osaamisesta. Arvosanat ovat T1-K5. (KAO, 2007:OPS)

Arvioinnin kohteet ovat aina näytöissä samat, eli:

- o Tekniset taidot eli miten opiskelija hallitsee työmenetelmät, välineet, materiaalit ja työprosessin, työturvallisuuden sekä työn perustana olevan tiedon.
- o ydinosaaminen eli minkälaisia ovat oppimis-, ongelmanratkaisu-, vuorovaikutus- ja viestintä- sekä yhteistyötaidot.
- o Yhteiset painotukset eli valmiudet, jotka lisäävät kaikilla aloilla tarvittavaa ammattisivistystä ja kansalaisvalmiuksia.

Todellisuudessa arviointikohteiden määrä on erikseen laskettuna 16. Näin suuri arviointikohteiden määrä johtaa osaamisen pilkkomiseen pieniin osasiin. Tähän on luvassa parannuksia opetussuunnitelman perusteiden päivityksessä vuoteen 2010 mennessä. Silloin osaamisalueita ja arviointikohteita tarkistetaan. (Soininen 2007, 21)

Ammattiosaamisen näytössä arvioidaan opintokokonaisuuden keskeinen ammatillinen osaaminen. Tarkoituksena on, että opiskelija oppii arvioitavat asiat ennen näyttöä ja että näytöt ovat osa opiskelijan arviointia. Ammattiosaamisen näyttö arvioidaan asteikolla T1/K5 ja koko opintokokonaisuuden hyväksytyt suoritus edellyttää myös hyväksytyä näyttöä. Eli näyttö voidaan myös hylätä joissakin tapauksissa.

Arviointikeskustelussa keskustellaan näytöstä ja sen aikana tulleista kokemuksista. Näytön aikana opettajat seuraavat näytön toteutusta ja puuttuvat työskentelyyn, mikäli havaitsevat tilanteen joka on esimerkiksi aiheuttamassa vaara tilanteen opiskelijalle tai ryhmälle. Näyttöprosessia arvioidaan arviointikeskus-

telussa. Arviointikeskusteluille olimme varanneet reilusti aikaa. Opiskelija oli tehnyt itsearvioinnin ennen yhteistä arviointitilannetta. Tarkoitus on selvittää opiskelijan vahvuudet ja kehittämiskohteet annettujen palautteiden pohjalta. Läsnä olivat molemmat näyttöä vastaanottaneista opettajista ja opiskelija. Opiskelijoiden ja opettajien arvioinnit olivat yllättävänkin yhteneväisiä ja opiskelijat olivat realistisia omissa arvioinneissaan. Arviointi koettiin kannustavaksi ja tukevaksi ja näin se oli myös oppimista edistävää ja oman ihmiskuvan kehityksen kannalta merkittävää.

Prosessiportfolio tuki arviointitilannetta. Arvioinnin painotus on opiskelijan itsearvioinnissa ja reflektoinnissa. Reflektio tuo oppimiseen tutkivan otteen kun oppija analysoi ja jäsentää tietoisesti opittavaa asiaa, tietojaan, omaa toimintaansa, kokemuksiaan käsityksiään tai uskomuksiaan. Kokemuksellisessa oppimisessa omakohtainen kokemus on oppimisen lähtökohta ja oleellinen osa.

5 TOISEN VUODEN NÄYTÖT

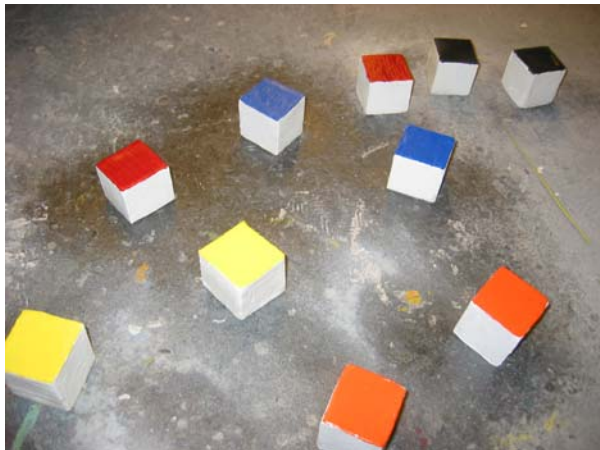
5.1 Top-jakso

Työssäoppimisen lisääntymisen vaikutuksesta oppilaitoksissa on rakennettu verkostoja työelämään ja yhteistyön perustana on kirjallinen sopimus. Oppilaitoksesamme on käytössä sähköinen top-rekisteri ja verkkopalvelu, joka palvelee hyvin työpaikan, oppilaitoksen ja niissä toimijoiden yhteistyötä. Opettajalle opiskelijan top-jakso on myös mahdollisuus kurkistaa työelämään ja näin päivittää omaakin ammattialansa osaamista havainnoimalla työelämän käytänteitä ja mahdollisia uusia tuulia, jotka siellä puhaltavat.

Toisena vuonna top-jakso sijoittui keskelle lukuvuotta ja keskelle opintoja. Tälle jaksolle sisältyy myös toinen näyttö. Opiskelijat hankkivat työssäoppimis paikkansa itsenäisesti, mutta tarpeen tullen kuitenkin opettajalta tukea saaden. Kaikille kymmenelle opiskelijalla järjestyi hyvin top-paikka ennen jakson alkua.

Ennen työelämään lähtöä valmensin opiskelijoita kertomalla top-käytänteistä ja tulevasta näytöstä työpaikalla. Selvitin myös mitä osaamista heillä olisi oltava ennen työssäoppimisjaksoa ja mitä opiskellaan työssä. Opiskelijoille korostin, että vastuu omasta oppimisesta on heillä itsellään ja kannustin hakemaan ohjausta tarvittaessa.

Oppilaitoksen ja työpaikan väliset puitesopimukset ja opiskelijan henkilökohtaiset työssäoppimisen suunnitelmat tehdään ennen top-jaksoa. Niissä sovitaan työpaikan kanssa peruslähtökohdat top-jaksolle ja yhteystiedot käydään läpi. Näissä on myös opiskelijan top-jakson oppimistavoitteet kirjattuna ja ne tulevat suoraan opetussuunnitelmista. On tärkeää, että nämä kaikki asiat käydään työpaikkaohjaajan, opiskelijan ja opettajan yhteisessä palaverissa ja perehdytyksessä läpi ennen top-jakson alkua. Työssäoppisjaksolla opiskelijan ohjaaminen on työpaikkaohjaajan vastuulla.



Kuva 3 Aistihavaintopalikat päiväkodille

5.2 Näyttöjen keskeinen sisältö 2. vuonna

Toisen vuoden näytöissä opiskelija näyttää keskeistä osaamistaan kahdesta opintokokonaisuudesta, jotka ovat

- työn suunnittelu ja toteutus, 10 ov
- asiakaslähtöinen toteutus, 10 ov. (Liite1)

Painotus on selkeästi materiaaleissa ja käsityöläisyydessä ja niiden hallinnassa.

Työn suunnittelu ja toteutus pitää sisällään tila- ja lavastesuunnittelua, 2ov ja projektityöskentelyä 8ov. Tästä kokonaisuudesta projektityöskentely 8ov suoritetaan työssäoppimalla. Projektityöskentelyn keskeinen sisältö on toimiminen projekteissa asiakkaan ja työryhmän kanssa, suunnitelmien tekeminen ja niissä menekin ja kustannusten laskeminen.

Myös kestävä kehitys, materiaalien ja työtekniikoiden tarkoituksenmukainen huomioiminen ja tuotteiden toteuttaminen ovat keskeisiä tässä opintokokonaisuudessa.

Asiakaslähtöinen toteutus pitää sisällään kurssit:

- Tila- ja lavastesuunnittelu, ammattiohjelmat 3ov
- projektityöskentely 4ov
- opinnäytetyö 1ov
- pinnankäsittely 2ov

Opintokokonaisuuden keskeinen sisältö on yhteistyö, tilaustöiden kokonaisvaltainen hallitseminen kaikkine tarvittavine suunnitelmineen ja soveltuvien materiaalien ja tekniikoiden käyttö toteutuksissa. Myös alaan liittyvät atk-laitteistot ja ohjelmat kuuluu tähän kokonaisuuteen osana.

5.3 Toisen vuoden näyttötyöt

Toisena vuonna näyttötyöt ja tehtävät olivatkin jokaisella opiskelijalla ihan erilaiset riippuen jokaisen työssäoppimispaikasta. Opiskelijat tekivät näyttösuunnitelmansa työpaikkaohjaajansa kanssa kun olivat ensin olleet jonkin aikaa työpaikalla ja sopiva näyttötehtävä oli alkanut yhdessä hahmottua. Kommentoin opiskelijan top-rekisteriin tekemää suunnitelmaa ja keskustelin siitä työpaikkaohjaajan kanssa. Joillakin opiskelijoilla oli jo edellisvuodelta hyvin sisäistettyä näyttöprosessi, mutta mukaan mahtui myös niitä, jotka tarvitsivat enemmän tukea ja ohjausta näyttöä suunniteltaessa.

Opettajan näkökulmasta näyttötehtävät muotoutuivat yllättävän mutkattomasti. Vain yhdellä opiskelijalla kymmenestä oli hankaluutta top-ohjaajansa kanssa miettiä sopivaa näyttöä. Se johtui työpaikalla juuri silloin olleesta hiljaisemmas- ta vaiheesta, jolloin tehtiin pääasiassa huoltotöitä. Mutta hänellekin näyttötyön aihe löytyi ja se olikin sitten hyvin hyödyllinen työpaikalle.

Toteutuneet näyttötehtävät jakautuivat toisena vuonna seuraavanlaisesti: kaksi messuosasto suunnittelua, yksi pienoismalli teatteritilasta, kaksi työpaikan tilaan suunniteltua seinämaalausta, yksi tilasuunnitelma (autocad piirustukset asiak- kaalle), yksi tuoteportfolio asiakkaalle, yksi pienimuotoinen lavastus ja kaksi kokonaisuutta rekvisiitta esineitä asiakkaalle.

5.4 Toisen vuoden näyttöjen arvioinnit

Näyttöarviointi tapahtui kolmikantaisesti yhteisarviointina eli läsnä olivat opis- kelija, työpaikkaohjaaja ja opettaja. Työelämän edustajat ovat oman alansa asiantuntijoita. Opiskelija oli koostanut näyttöprosessista portfolion ja tehnyt itsearvioinnin. Arviointikeskustelussa ensin käytiin vapaasti keskustellen läpi kuinka top-jakso oli mennyt. Sitten yleisesti kuinka näyttö oli mennyt ja miltä se oli tuntunut eri osapuolista. Opiskelija kertoi ensin oman näkemyksensä ja sit- ten työpaikkaohjaaja omansa, opettajan ollessa lähinnä puheenjohtaja arvioin- titilanteessa. Sitten siirryttiin varsinaiseen arviointiin ja opiskelijalla oli jälleen aika olla ensin arvioimassa omaa oppimistaan. Sitten oli työelämän vuoro ja opettaja valvoi oppimistavoitteiden saavuttamisesta.

Aikaa näyttöjen arvioinneille oli vaihtelevasti, työpaikasta riippuen. Opettajana varasin vähintään tunnin – kaksi tuntia näyttöarvioinnille, mutta kaikissa työ- paikoissa sille ei ollut mahdollista varata niin paljon aikaa. Opiskelijalle arvi- ointitilanne on aina ainutkertainen ja siksi olisi tärkeää muistaa varata sille myös aikaa.

Arvioinnin aloitti aina opiskelija omalla itsearvioinnillaan. Reflektion merkitys oli jälleen tärkeä. Se on oppimisen yhteydessä älyllistä ja affektiivista (tunteet, tai-

dot) toimintaa ja jossa oppija tutkii tietojaan ja kokemuksiaan saavuttaakseen uuden ymmärtämisen tason.

Työpaikkaohjaajien arviointi oli pääsääntöisesti opiskelijan itsearviointia tukevaa ja kehittävää palautetta. Opettaja toimii lähinnä ”peesajana” ja kokoaa arvioinnin ja tallentaa sen myöhemmin oppilaitoksen oppilashallinto-ohjelmalle.

Kun opiskelijat palasivat oppilaitokseen top-jaksoltaan, pidin heidän kanssaan yhteisen arviointikeskustelun ja he tekivät silloin myös verkkoon top-palautteen. Yhteisessä keskustelussa opiskelijat kertovat muille ryhmäläisille kokemuksiaan työelämästä ja tehtävistä, mitä tekivät työpaikoilla. Ammattiosaamisen näyttötyöt ja oppimiskokemukset käytiin myös läpi ja opiskelijoilla oli näin tilaisuus peilata omia näyttöitään muiden opiskelijoiden töihin. Keskustelu auttaa opiskelijaa miettimään seuraavaa työpaikkaa ja top-jakson hyödyntämistä omassa opiskelussa. Hän havaitsee omia vahvuuksiaan paremmin ja myös oma suuntautuminen alalla vahvistuu. Opettajalle tämä on tilaisuus miettiä opetuksen kehittämistä enemmän työelämää palvelevaksi.

Top-jaksolta kouluelämään palattuaan opiskelijoissa oli tapahtunut muutos. Heidän läsnäolonsa ja näin siis motivaationsa oli selvästi vahvistunut. Turhia poissaoloja ei enää ollut ja heidän kanssaan työskentely ryhmänä oli muuttunut myös positiivisempaan suuntaan. Tämä on ollut positiivista panna merkille ja samaa ovat sanoneet muutkin tätä ryhmää opettaneet opettajat. Olemme myös muistaneet antaa tämän positiivisen palautteen ryhmälle.

6 TYÖELÄMÄN PALAUTE

Top-jaksolla työelämä palautteen keräsin näyttöarvioinnin yhteydessä. Työelämän edustajat antoivat palautetta vapaasti keskustellen. Monella työpaikalla oli kyseessä ensimmäiset näytöt ja senkin tähden työpaikkojen edustajat olivat valmiita antamaan palautetta. Aikataulut ja työelämän hektisyys tekevät sen, että monet olivat myös tyytyväisiä kun ei ollut mitään erillisiä kaavakkeita täytet-

tävänä. Pyysin jokaista top-ohjaajaa kertomaan kokonaisuutena näytöstä ja sen toimivuudesta kulloisellakin työpaikalla. Jos työpaikalla oli ollut aiemminkin harjoittelijoita, pyysin heitä hieman vertailemaan uutta ja vanhaa top-jaksoa. Myös mahdollisia top-jakson ja näytön parannusehdotuksia pyysin heitä kertoamaan.

Yleisesti voi sanoa, että työpaikat olivat hyvin perillä ammattiosaamisen näytöistä. Oppilaitokset ja tiedotusvälineet ovat hoitaneet näytöistä tiedottamisen hyvin. Kukaan ei sekoittanut nuorten näyttöjä aikuisten näyttötutkintoihin. Oli helppoa ryhtyä toteuttamaan työpaikkaohjaajien kanssa opiskelijan näyttöä, kun perusta oli kunnossa.

Palaute top-paikoilta oli yleensä positiivista. Oppilaitoksen antamat ohjeet koettiin hyväksi ja selkeiksi. Näytöt koettiin työskentely-motivaatiota nostattavaksi ja jopa selkiinnyttäväksi asiaksi opiskelijan top-jaksolla. Arviointiprosessissa täytettävien paperien määrää ihmeteltiin yleensä joka paikassa. Tässä toisen vuoden näytössä molemmista näytettävistä opintokokonaisuuksista pitää olla omat niin suunnitelma- kuin arviointikaavakkeetkin, koska opintokokonaisuuksettain painotukset niissä vaihtelevat.

Joissakin paikoissa top-ohjaajien mielipide arvioinnista oli, että mieluummin arvioisivat opiskelijan koko top-jaksoa, eikä pelkkää näyttöä. Näin toimittiin ennen ammattiosaamisen näyttöjä. Tämäkin on paljon opiskelijasta kiinni. Joillakin näyttöön liittyy niin paljon jännitystä, että se menee jo sen takia huonosti, vaikka työssäoppimisjakso muutoin olisi sujunut hyvin.

7 KOHTI KOLMATTAA OPISKELUVUOTTA

Tulevan kolmannen opiskeluvuotensa näytöissä opiskelijat näyttävät seuraavien opintokokonaisuuksien keskeistä osaamistansa eli:

- o tilaustöiden valmistus 10ov
- o tuotekehittäminen ja valmistus 10ov

- o henkilökohtainen suuntautuminen 10ov.

Näistä viimeisen opintokokonaisuuden näytön opiskelija voi näyttää joko oppilaitoksessa tai työpaikalla riippuen suuntautumisestaan ja mielenkiinnon kohteistaan.

Tilaustöiden valmistus pitää sisällään kurssit tila- ja lavastesuunnittelu 2ov ja projektityöskentely 8ov ja molemmat suoritetaan työssäoppimalla. Tämän opintokokonaisuuden keskeinen sisältö on asiakkaan kanssa työskentely, suunnitelmien laatiminen ja esittäminen, työprosessi ja sen seuranta, työmenetelmät ja niiden kehittäminen ja tilaustöiden valmistus.

Tuotekehittely ja valmistus 10ov sisältää kurssit:

- o tila- ja lavastesuunnittelu 2ov
- o projektityöskentely 4ov
- o opinnäytetyö 4ov.

Näistä projektityöskentely suoritetaan työssäoppimalla. Näiden opintokokonaisuuksien keskeinen sisältö on tuotekehittely, jota tehdään tuotesuunnittelun ja kokeillen valmiiksi tuotteeksi saakka ottaen huomioon tuotevastuun ja tekijänoikeudet.

Henkilökohtainen suuntautuminen opintokokonaisuuden kurssit ovat fondimaa-laus2ov, erikoistehosteet 2ov ja henkilökohtaiset projektit 6 ov, joista 2ov työssäoppimalla. Keskeinen tavoite näissä kursseissa on että opiskelija osaa suunnitella lavastuksen, messuosaston, näyttelytilan, yleisötilaisuuksien tilan, somistuksen, sisustuksen tai teatteriprojektin yksinään tai ryhmätyönä. Hän osaa esittää suunnitelmansa eri esitysteknisiä tapoja käyttäen, osaa toteuttaa suunnitelman joko yksinään tai ryhmätyönä ja osaa erikoistekniikoita.

Top-paikkojen haussa ja valinnassa on opintokokonaisuuksien sisällöt huomioiden kiinnitettävä kolmantena vuonna huomiota ammatillisuuden painotukseen ja henkilökohtaiseen suuntautumiseen aiempaa voimakkaammin. Työpaikkoja kyllä löytyy, mutta opiskelijan työtehtävät saattavat toistua siellä työ-

säoppimisjaksosta toiseen samanlaisina eikä osaaminen näin kasva. Näytöissä on näin mahdollista osoittaa syvempää ammattialan hallintaa, mikä on opintojen myötä saavutettu.

8 POHDINTA

Tavoitteenani oli löytää toimiva toimintamalli näyttöprosessille ja toimintamallin soveltaminen työelämään ja miettiä prosessin toimivuutta opiskelijan, työelämän edustajan ja opettajan näkökulmista.

Opiskelijat kokivat opettajan tuen varsinkin työssäoppimisen aikana tärkeäksi. Heitä ei jätetty yksin ja näytön suunnitteluun saivat myös opettajan mielipiteen. Opiskelijoille ammattiosaamisen näytöt ja top-jakso toisena opiskeluvuotena olivat itsetuntoa kohottavia ja kannustavia tukevan palautteen ja oman työn arvioinnin takia. Kaikki opiskelijat olivat samaa mieltä tästä asiasta ja se näkyi palautteessa ja asenteessa koulutyöhön top-jakson jälkeen.

Havaitsin myös, että työelämään yhteydenotot tulisi tehdä myös huomattavasti nykyistä aiemmin. Opiskelijan tulee ottaa huomioon myös henkilökohtainen suuntautuminen työelämään, mahdollinen jatko-opiskelupaikka tai työpaikka miettiessään tulevaa top-paikkaa. Opiskelija on siis isojen kysymysten äärellä.

Kehittämishankkeeni aikana havaitsin, että toisen vuoden näyttökokemuksen jälkeen voi luottavaisin mielin suunnata kohti kolmatta vuotta ja uusia näyttöjä. Itselleni tämä kehittämishanke antoi varmuutta opettajana toimia näyttöprosessissa. Opettajan näkökulmasta kaipaisin kollegan tukea myös toisena vuonna työpaikoilla tapahtuvien näyttöjen yhteydessä. Opettajien ammattitaitoon kuuluu olennaisena osana kyky määrittää oman ammattialansa osaamista ja arvioida sitä. Top-jakso mahdollisti myös opettajalle päivittää ammattiosaamistaan päästessään työpaikoille opettajan roolissa, opiskelijoiden mukana. Havaitsin jälleen opettajan työnkuvassa tapahtuneita muutoksia viimeisten vuosien aikana. Perinteinen opettaminen on vähentynyt ja sen tilalle on tullut enemmän

suunnittelua, kehittämistehtäviä ja verkostoyhteistyötä esimerkiksi juuri työssäoppimispaikkojen ja ulkopuolisten tilaustöiden myötä.

Perehdyin näyttöihin niin lakipykälien kuin henkilökohtaisten kokemusten kautta ja näin ”viisastuin” asiasta. Opiskelijat saivat kysymyksiinsä vastauksia. Pohdin ajan merkkejä, heikkoja signaaleja näyttöprosessissa; löytyykö näytöistä vastauksia tulevaisuuden haasteisiin? Tulin siihen tulokseen, että miksipäs ei. Yhteistyö työpaikkojen kanssa antoi ymmärtää, että tulevaisuudessa tarvitaan lavaste- ja messurakentajien kaltaisia kädentaitajia.

Yhtenä tärkeänä kysymyksenä kehittämishankkeeni aikana nousi erityisopiskelijoiden työssäoppiminen. Ryhmässäni on useita erityisopiskelijoita ja he tarvitsevat tukea myös työssäoppimisjaksolla. Ammattiopettajan resurssit ovat pienet työssäoppimiseen ja ne eivät kata erityisopiskelijoiden tarpeita. Keskustelin erityisopettajamme kanssa ja yhtenä mahdollisuutena olisi, että hän ohjaa topjaksot näille opiskelijoille. Tämä on oppilaitoksen sisäinen resurssikysymys ja sitä asiaa tulee kehittää. Tulevaisuuteen katsottuna erityisopettajia tarvitaan enemmän, koska opiskelijat tarvitsevat enemmän tuettua opiskelun ohjausta.

Pienessä mittakaavassa alojen välisiä yhteisnäyttöjä on jo ollut, mutta jatkossa ensimmäisen vuosikurssin näyttöjä voisi kenties toteuttaa kulttuurialan isommilakin yhteisillä näytöillä. Esimerkiksi yhteisen muotinäytöksen toteuttamisella. Graafinen viestintä tekisi painomateriaalin eli julisteet, lehti-ilmoitukset, flyerit. Medialukiolaiset toteuttaisivat tapahtuman nettisivut ja kuvaisivat ja valmistaisivat cd-rompun tapahtumasta. Musiikkialalta tulisi live musiikki tapahtumaan ja lavaste ja messurakentajat sekä tilasisustajat suunnittelisivat ja rakentaisivat puitteet tapahtumalle. Stylistit stailaisivat pukushow’n esiintyjien asut, maskeeraukset ja kampaukset. Koska oppilaitoksemme on tällainen moniosaamisen talo, olisi tämänkaltaiset näyttöprojektit mahdollisia.

Havaitsin myös, että peruslähtökohdiltaan näyttöprosessi oli toimiva. Osoitimeko osaamisemme? Mielestäni kyllä. Sen mitä opiskelijoiden opintojen aikana ammatillisesti ja muutoinkin tuli hallita heijastui ammattiosaamisen näyttöissä mm. ammattitilpeyden kasvuna, ammattiohjelmien hyödyntämisenä näy-

tössä, näyttöportfolioiden esteettisyydessä, monipuolisena materiaalien käyttönä ja yleisenä prosessin hallintana ja toimivuutena.

*Jokaisella on oma apina olkapäällä.
- siitä on pidettävä itse huolta; selittelyt eivät auta.
-afrikkalainen sanonta*

Lähteet

Hallituksen esitys Eduskunnalle laeiksi ammatillisesta koulutuksesta annetun lain ja ammatillisesta aikuiskoulutuksesta annetun lain 16 §:n muuttamisesta 21.4.2005, 41/2005.

Helsingin Sanomat 9.10.2005

Helsingin sanomat, 30.3.2008, sivu A4

Kainuun ammattiopisto, 2007: Ammatillisten tutkintojen opetussuunnitelmat

Opetushallitus 2006: Ammattiosaamisen näytöt käyttöön. Vantaa, Dark Oy.

Opetushallituksen määräys ammatillisten perustutkintojen opetussuunnitelman perusteista (M32/011/2005).

Rauste von Wright, M-L. & von Wright, J. 1997: Opettaja tienhaarassa. Konstruktivismia käytännössä. Helsinki: Ateena.

Sahlberg, P. & Leppilampi, A. 1994: Yksinään vai yhteisvoimin – yhdessä oppimisen mahdollisuuksia etsimässä. Vantaa: Helsingin yliopistopaino

Silvennoinen H., & Tulkki P., & Honkanen P. 1998 Iloisesti oppien hyvään elämään, jälkikirjoitus. Teoksessa H. Silvennoinen & P. Tulkki (toim.) Elinikäinen oppiminen. Tampere: Gaudeamus, 221.

Soininen L. (toim.) 2007. Ammattiosaamisen näytöt; Osaamisen kehittämisen lippulaiva? Jyväskylä: JAMK

Taito 6, 1995

Wansén A. 2007. Näytetään niille! Ammattiosaamisen näyttöjen arkea kulttuurialalla. Tampere: Ikaalisten käsi- ja taideteollisuusoppilaitos

<http://www.edu.fi/julkaisut/nayttoopas.pdf>

<http://openetti.aokk.fi/sisu/>

<http://openetti.aokk.fi/sisu/TEEMAT%20AIHEALUEITTAIN/Oppiminen/oppimiskäsityksiä.htm>

Liite1

Koulutusohjelmakohtainen ammattiosaamisen näyttöjen toteuttamis- ja arviointisuunnitelma

Koulutusala: Kulttuuriala
 Perustutkinto: Käsi- ja taideteollisuusalan perustutkinto
 Koulutusohjelma: Ympäristösuunnittelun ja rakentamisen koulutusohjelma,
 lavaste- ja messurakentaja

Ammatillinen opintokokonaisuus ja laajuus	Ammattiosaamisen näytön arviointi 1. mitä osaamista arvioidaan 2. miten toteutetaan	Näyttö KAO	Näyttö TOP
Näyttö 1 Esteettinen, visuaalinen ja kulttuuriosaaminen 10 ov	1. Visuaalisten esitystapojen esteettinen soveltaminen ilmaisun ja kommunikoinnin välineenä. 2. Näyttö toteutetaan kokoamalla portfolio tuotteen suunnittelusta ja valmistuksesta. Näytön kesto 3 päivää.	X	
Näyttö 1 Ammattialan kulttuurin soveltaminen 5 ov	1. Kulttuuriympäristön arvojen, perinteisten työtapojen, materiaalien ja menetelmien hallinta työskentelyssä sekä kestävän kehityksen mukainen toiminta. 2. Näytössä opiskelija hankkii alan kulttuurihistoriatietoa ja soveltaa sitä näytötehtävään. Hän käyttää jotain perinteistä työtapaa, menetelmää tai materiaalia. Näytön kesto 3 päivää.	X	
Näyttö 1 Dokumentointi 5 ov	1. Ohjeiden ja määräysten mukainen toiminta, piirustusten laatiminen ja lukutaito sekä ammattialan laskenta ja dokumentointi. 2. Opiskelija laatii ja lukee työpiirustuksia ja suunnitelmia ja noudattaa niitä työssään. Hän dokumentoi työtä valokuvaamalla tai videoimalla sekä käyttää tietoverkkoja tiedonhankintaan. Hän esittelee tekemänsä työn. Näytön kesto 3 päivää.	X	

Ammatillinen opintokokonaisuus ja laajuus	Ammattiosaamisen näytön arviointi 1. mitä osaamista arvioidaan 2. miten toteutetaan	Näyttö KAO	Näyttö TOP
Näyttö 1 Tekninen toteutus ja kädentaidot 20 ov	<ol style="list-style-type: none"> 1. Työprosessin, työvälineiden, materiaalien, käsityömenetelmien, työturvallisuuden ja laadukkaan työjäljen hallinta. 2. Opiskelija käyttää ammattialan materiaaleja ja työmenetelmiä suunnittellessaan ja toteuttaessaan teatterin tarpeistoon, messuosastoon tai somistukseen liittyvän tuotteen. Näytön kesto 3 päivää. 	X	
Näyttö 2 Työn suunnittelu ja toteutus 10 ov	<ol style="list-style-type: none"> 1. Työprosessin kustannustietoinen suunnittelu ja sen toteutus yhteistyössä alan toimijoiden kanssa. 2. Opiskelija suunnittelee ja valmistaa näytössä lavaste-, somistus tai näyttelyrakenteen asiakkaalle. Näytön kesto 5 päivää. 		X
Näyttö 2 Asiakslähtöinen toteutus 10 ov	<ol style="list-style-type: none"> 1. Asiakslähtöinen toiminta, neuvottelu- ja palvelutaito, hinnoittelu ja aikatauluttaminen, sopimusten ja muiden tarvittavien asiakirjojen laatiminen. 2. Opiskelija neuvottelee asiakkaan kanssa tilauksesta, hinnoittelee työn ja suunnittelee aikataulun. Tekee tarvittavat asiakirjat. Näytön kesto 5 päivää. 		X
Näyttö 3 Tilaustöiden valmistus 10 ov	<ol style="list-style-type: none"> 1. Tilaustöiden valmistusprosessin laadukas hallinta asiakslähtöisesti. 2. Näytössä toteutetaan lavaste-, näyttely- tai somistustuote tai -projekti asiakkaalle. Näytön kesto 5 päivää. 		X
Näyttö 3 Tuotekehittely ja valmistus 10 ov	<ol style="list-style-type: none"> 1. Tuoteideoiden, tuotteiden ja valmistuksen kehittäminen. 2. Näytössä valmistetaan tuote/projekti asiakkaan toiveiden mukaan. Tuotteeseen kehitellään parannusideoita. Ideoita havainnollistetaan kuvallisesti ja muin visuaalisin keinoin. Suunnitelma ja valmis tuote esitellään asiakkaalle. Näytön kesto 5 päivää. 		X

Ammatillinen opintokokonaisuus ja laajuus	Ammattiosaamisen näytön arviointi 1. mitä osaamista arvioidaan 2. miten toteutetaan	Näyttö KAO	Näyttö TOP
Näyttö 4 Henkilökohtainen suuntautuminen 10 ov	1. Henkilökohtaiset projektit opiskelijan suuntautumisen mukaan. 2. Näytössä toteutetaan lavaste-, näyttely- tai somistusprojekti asiakkaalle. Opiskelija toimii valitsemassaan projektissa asiantuntijana, suunnittelijana ja valmistajana. Hän esittelee suunnitelmansa erilaisin visuaalisin keinoin asiakkaalle. Näytön kesto 5 päivää.	X	(X)

Liite 2 Tehtävänanto



KAINUUN AMMATTIOPISTO
 Kulttuuriala/Lavaste- ja messurakentaminen
Näyttö
 2007

4. jakso / 2006-

Soile Savela, Urpo

Kovalainen
ASL06

Näyttötehtävä

- Tehtävänäsi on valmistaa tarpeistoesine/tuote, jolla on tarina. Esineen tarina voi olla keksitty tai jo olemassa oleva näytelmä, elokuva, satutms. Tarina voi myös liittyä messuille menevän yrityksen esittelyyn.
- Materiaaleina ja työvälineinä ovat:
 - Puu, vaneri, styrox, finnfoam, kapalevy, akryylimaalit, rosco-maalit, sprayt (musta, valk, harmaa) (lakat, matta+kiiltävä), lateksit (musta, valk.), lakka – natura
 - Työvälineet: Koneet ja laitteet, joihin on saanut ohjausta ja opetusta (puuntyöstölaitteet ja käsityökalut)
 - Jos tarvitset työssäsi muita materiaaleja, ne täytyy hankkia itse.
- Työskentelyprosessista valmistat prosessiportfolion, josta tulee ilmetä koko työprosessin suunnittelu, valmistus, kustannukset ja itsearviointi.

Näyttö aikataulu

21.-22.2.07	8 h suunnittelua ja valmistelua
28.2.-1.3.07	16 h tuotteen/esineen valmistamista
14.-15.3.07	8 h portfolion valmistamista

yht. 32 h = 4 työpäivää



KAINUUN AMMATTIOPISTO
 Kulttuuriala/Lavaste- ja messurakentaminen
 Näyttö
 2007

4. jakso / 2006-

Soile Savela, Urpo

Kovalainen
ASLO6

AMMATTIOSAAMISEN NÄYTTÖSUUNNITELMA

Tutkinto:

Käsi- ja taideteollisuuden perustutkinto/ ympäristön suunnittelun ja rakentamisen koulutusohjelma / lavaste- ja messurakentamisen artesaani

Opintokokonaisuudet:

Esteettinen, visuaalinen ja kulttuuriosaaminen 10ov
 Ammattialan kulttuurin soveltaminen 5ov
 Dokumentointi 5ov
 Tekninen toteutus ja kädentaidot 20ov

o Näytön tavoitteet

1. Visuaalisten esitystapojen soveltaminen (portfoliossa)
2. Materiaalien ja työmenetelmien hallinta sekä perinteen huomioiminen toteutuksessa kestävän kehityksen mukaisesti
3. Tarvittavien työpiirustusten laatiminen sekä materiaalien menekin las-kenta
4. Työprosessin, työvälineiden, käsityömenetelmien, työturvallisuuden ja laadukkaan työjäljen hallinta

o Kuvaus näyttöön sisältyvistä työtehtävistä

1. Portfolion valmistaminen tuotteen suunnittelusta, valmistuksesta ja itsearvioinnista
2. Kulttuurihistorian soveltaminen tuotteen tarinassa
3. työpiirustusten ja suunnitelmien laatiminen
4. Ammattialan materiaalien ja työturvallisten työmenetelmien käyttö tuotteen valmistuksessa

o Kuvaus näyttöympäristöstä

1. Oppilaitos

Kuvaluettelo:

Kuva 1 Avain 1:1

Kuva 2 Animaatio pienoismalli 1:20

Kuva 3 Aistihavaintopalikat päiväkodille